

HOMILA ICHI INFEKSIYASI BILAN TUG'ILGAN CHAQALOQLAR BUYRAK USTI BEZIDAGI O'ZGARISHLARNING MORFOLOGIK JIHATLARI

Djumanova Gulchexra Eshmamatovna

Samarkand davlat tibbiyot universitetining

kup tarmoqli klinikasi vrach pediatri.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14603263>

Annotatsiya: Homila ichidagi infeksiyalar homiladorlik davomida onaning va homilaning sog'lig'iga jiddiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Bu infeksiyalar homilaning organ va tizimlarining normal rivojlanishiga salbiy ta'sir qiladi, xususan, homiladagi buyrak usti bezlari (adrenal bezlar)da morfologik o'zgarishlarga olib kelishi mumkin. Homila ichidagi infeksiyalar, masalan, sitomegalovirus, toksoplazma, sifilis va boshqa kasalliklar, buyrak usti bezlarining tuzilishini o'zgartiradi, ularning gormonlar ishlab chiqarish imkoniyatini kamaytiradi va organlarning normal funksiyasini buzadi. Maqolada homila ichidagi infeksiyalar bilan tug'ilgan chaqaloqlarda buyrak usti bezidagi morfologik o'zgarishlar va bu o'zgarishlarning klinik ahamiyati ko'rib chiqiladi.

Tayanch so'zlar: Homila ichidagi infeksiya, buyrak usti bezi, morfologik o'zgarishlar, patomorforlogiya, infeksiyalar, chaqaloq, Sitomegalovirus, Toksoplazmoz

Homiladorlik davrida infeksiyalar homilaning rivojlanishiga va organizmning normal ishlashiga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Bu infeksiyalar homilaning immun tizimiga, organ rivojlanishiga va gormonal tizimiga jiddiy ta'sir qiladi. Buyrak usti bezlari (adrenal bezlari) bu jarayonlarda muhim rol o'ynaydi, chunki ular stress gormonlari va boshqa muhim biologik moddalarni ishlab chiqaradi. Infeksiyalar, ayniqsa homilalik davrning dastlabki bosqichlarida, buyrak usti bezlarining morfologik va funktsional o'zgarishlariga olib kelishi mumkin.

Buyrak usti bezi va uning funksiyasi:

Buyrak usti bezi ikki qismdan iborat bo'lib, ular yuqori buyraklarning ustida joylashgan. Ular ikki asosiy qismdan iborat:

Korteks: Buyrak usti bezining tashqi qismi bo'lib, stressga qarshi javob beradigan gormonlar (adrenalin, noradrenalin)ni ishlab chiqaradi. Shuningdek, korteks mineralokortikoidlar, glukokortikoidlar va jinsiy gormonlarni ishlab chiqaradi.

Medulla: Buyrak usti bezining ichki qismi bo'lib, asosan adrenalin va noradrenalin gormonlarini ishlab chiqaradi.

Buyrak usti bezlari organizmning ko'plab funktsiyalarini nazorat qiladi, shu jumladan, suv va elektrolit balansini, stressga qarshi javobni, yallig'lanish jarayonlarini va metabolizmni boshqaradi. Homiladorlikda buyrak usti bezlari homilaning fiziologik o'sishi va rivojlanishida muhim rol o'ynaydi.

Homila ichidagi infeksiyalar va buyrak usti bezi o'zgarishlari:

Homila ichidagi infeksiyalar organizmning rivojlanishiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi, bu o'zgarishlar nafaqat immun tizimi, balki endokrin tizimni ham o'z ichiga oladi. Quyidagi infeksiyalar buyrak usti bezlarida morfologik o'zgarishlarga olib kelishi mumkin:

Sitomegalovirus (CMV): Sitomegalovirus infeksiyasi homiladagi stressga qarshi gormonlar ishlab chiqarish jarayoniga to'sqinlik qiladi va buyrak usti bezlarida shish va infiltratsiyani keltirib chiqarishi mumkin. Bu infeksiya buyrak usti bezlarida yallig'lanish va nekrozga olib keladi. Histologik tekshiruvlar timus va limfa tugunlarida yallig'lanish belgilarini ko'rsatishi mumkin.

Toksoplazmoz: Toksoplazma infeksiyasi homiladagi buyrak usti bezlarining normal rivojlanishini buzadi. Parazit organizmda ko'payib, buyrak usti bezlarida infiltratsiya va o'sishni keltirib chiqaradi. Bu organlarning gormon ishlab chiqarish imkoniyatini kamaytiradi, bu esa homiladagi metabolik va gormonal o'zgarishlarga olib kelishi mumkin.

Herpes Simplex Virus (HSV): Herpes simplex virusining homilaga ta'siri buyrak usti bezlarining morfologik o'zgarishlarini keltirib chiqaradi. Bu o'zgarishlar, asosan, buyrak usti bezlarida nekroz va shishlar shaklida namoyon bo'ladi. Histologik tahlil natijalarida gormon ishlab chiqarish jarayonining buzilishi va bezlarda infiltratsiya ko'rsatiladi.

Sifilis: Sifilis infeksiyasi ham homiladagi buyrak usti bezlarining morfologiyasini o'zgartiradi. Bu infeksiya organlarda fibroz va kollagen o'zgarishlarni keltirib chiqaradi, bu esa bezlarning funktsiyasini pasaytiradi. Histologik tadqiqotlar buyrak usti bezlarida fibroz va interstitsial nekroz mavjudligini ko'rsatishi mumkin.

Buyrak usti bezlaridagi morfologik o'zgarishlar:

Homila ichidagi infeksiyalar natijasida buyrak usti bezlarida quyidagi patomorforlogik o'zgarishlar kuzatilishi mumkin:

Infiltratsiya: Buyrak usti bezlarida yallig'lanish jarayonining natijasi sifatida turli hujayralar va zararsiz moddalar to'planishi mumkin.

Shishish: Infeksiyalangan hududlarda bezlarning kattalashishi va shishishi kuzatiladi.

Nekroz: Hujayra o'limi va bezlarning nekrotik o'zgarishlari paydo bo'ladi.

Fibroz: Buyrak usti bezlarining normal tuzilishi buzilib, ularning o'rni fibroz to'qima bilan almashtiriladi.

Kortikal va medullary qatlamlarida o'zgarishlar: Infeksiya natijasida buyrak usti bezlarining kortikal va medullary qismlarida yallig'lanish va o'zgarishlar yuzaga keladi.

Klinik ahamiyati:

Homila ichidagi infeksiyalar buyrak usti bezlarining morfologik o'zgarishlariga olib kelishi mumkin, bu esa bezlarning normal funksiyasini susaytiradi. Bu o'zgarishlar homilaning organizmdagi gormonal balansini, stressga qarshi javobni va metabolizmni buzadi. Shuningdek, infeksiyalangan chaqaloqlarda tug'ma buyrak kasalliklari, gormonlar ishlab chiqarishdagi muammolar va immun tizimi zaifligi kabi salbiy ta'sirlar kuzatilishi mumkin.

Xulosa qiladigan bo'lsak, homila ichidagi infeksiyalar buyrak usti bezlarining morfologik o'zgarishlariga olib keladi va bu o'zgarishlar homilaning gormonal va metabolik balansiga jiddiy ta'sir ko'rsatadi. Bu infeksiyalarni erta aniqlash va davolash homiladagi organlar va tizimlarning normal rivojlanishini ta'minlashga yordam beradi. Buyrak usti bezlaridagi morfologik o'zgarishlar klinik kuzatishlar va histologik tahlillar orqali aniqlanib, davolashning samaradorligini oshiradi.

Adabiyotlar:

1. Toshpo'latov, B. S. (2017). "Homila ichidagi infeksiyalar va buyrak usti bezlaridagi morfologik o'zgarishlar". O'zbekiston Tibbiyot Jurnal, 9(3), 20-26.
2. Akilov, F. F. (2019). "Homilalik davrdagi infeksiyalarning buyrak usti bezi funksiyalariga ta'siri". Tibbiyotda yangiliklar, 21(4), 54-60.
3. Yo'ldoshev, S. "Homila ichi infeksiyalarining patomorfologik tahlili," O'zbekiston Tibbiyot Jurnal, 2018.
4. Karimov, B. "Chaqaloqlarda endokrin tizim kasalliklari va ularning oldini olish," Toshkent Tibbiyot Akademiyasi Nashriyoti, 2021.
5. Nelson, T.E. "Congenital Infections and Fetal Adrenal Gland Damage," Journal of Pediatric Endocrinology, 2020.
6. Smith, R.A. "Morphological Changes in the Adrenal Glands Due to Fetal Infections," International Journal of Pathology, 2021.

